

7.1.1 Hur påverkar förändringarna i den globala och regionala omvärlden det finländska samhällets handlings- och konkurrenskraft?

Belopp: 260 000 €

Tidsplan: 3/2016–12/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Regeringen inleder under hösten 2015 som ett centralt grundläggande projekt beredningen av en utrikes- och säkerhetspolitisk redogörelse samt försvarsredogörelse. Till stöd för det utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska beslutsfattandet behövs det dessutom på ett mera generellt plan aktuell och analyserad information om Finlands internationella verksamhetsmiljö och om de förändringar som påverkar det finländska samhällets säkerhet samt handlings- och konkurrenskraft. En analys ger information om den dagsaktuella situationen och kan förutse relevanta trender och risker. Det identifierade behovet av information åtgärdas genom två olika typer av analyser:

Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska verksamhetsmiljö, de senaste förändringarna och konsekvenserna för det finländska samhällets handlingskraft (beräknad kostnad 140 000 €)

Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska verksamhetsmiljö har varit i förändring under de senaste åren och dessa förändringar har konsekvenser för det finländska samhällets säkerhet och handlingskraft. Rysslands annektering av Krim och landets verksamhet i östra Ukraina har rubbat tilltron till de europeiska säkerhetsstrukturerna. Den pågående flyktingkrisen är också ett exempel på hur även händelser utanför Finland som är förhållandevis avlägsna påverkar såväl den yttre som den inre säkerheten för vårt land. Vilka konsekvenser dessa händelser har för Finland på längre sikt och i vilken omfattning bör bedömas med hjälp av så bra information som möjligt. Dessutom behöver man utveckla förmågan att snabbare reagera på analysen av liknande händelser i framtiden. Det finns ett akut och kontinuerligt behov av omvärldsanalys. Ett mål är också att utveckla ett koncept för ett systematiskt metodverktyg, eventuellt också ett verktyg, som kan säkerställa fortsatt analys.

Kontinuerlig uppföljning och prognostisering av de utrikespolitiska förhållandena (beräknad kostnad 120 000 €, genom vilket man åtgärdar de preciserade frågor som man kommer överens om i projektets styrgrupp under projektets avtalsperiod)

Under föränderliga förhållanden grundar sig verksamheten inte enbart på analyser av nuläget utan också på kontinuerlig prognostisering av framtida utvecklingsriktningar, risker och möjligheter. Verksamheten med uppföljning och prognostisering stöder ett kontinuerligt kunskapsunderlag för statsrådets planering av politiken och beslutsfattande. I praktiken stöder verksamheten direkt även verkställandet av utrikesministeriets egen framtidsöversikt, den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen samt försvars- och framtidsredogörelsen: informationsbehovet när det gäller förändringar i omvärlden och prognosticeringen av dem begränsar sig naturligtvis inte heller till det skede då dokumenten utarbetas, utan utgör en kontinuerlig och central del av politikens genomförande.

Den forskningsgrupp, det forskningsinstitut eller forskningskonsortium som väljs till projektet bör under åren 2016 och 2018 vara redo att vid behov även inom en snabb tidsram svara på kompletterande forskningsfrågor som man kommer överens om tillsammans med styrgruppen och

<p>som ska stödja verkställandet av Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse och försvarsredogörelse.</p>
<p>I samband med forskningserbudandet förväntas sökanden lämna en redogörelse för vilka metoder som ansluter sig till projektets viktigaste teman som den har till sitt förfogande. Särskild uppmärksamhet ägnas åt den utvalda aktörens förmåga att rapportera om sina forskningsresultat snabbt och på ett sätt som är till gott stöd för statsrådets beslutsfattande.</p>
<p>Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet: Den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen + utredningen om verkningarna av ett eventuellt Natomedlemskap, försvarsredogörelsen</p>
<p>Informationsproduktionens huvudsakliga former: Information som stöder genomförandet av strategin (bl.a. nulägesanalyser) samt prognosuppgifter och bakgrundsbeskrivningar (bl.a. metaanalyser av existerande information)</p>

7.2.1 Vilken beredskap har Finland för att genomföra FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling?

Belopp: 50 000 €

Tidsplan: 3/2016–6/2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

I Finland är det regeringen som svarar för genomförandet av FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling (Agenda 2030), som godkändes i september, samt för förverkligandet av dess 17 mål och 169 delmål. Regeringen har fastställt att utarbetandet av en nationell handlingsplan för genomförandet av FN:s Agenda 2030 i Finland ska vara ett av regeringens grundläggande projekt. Programmet ska verkställas av hela statsförvaltningen och ett omfattande antal intressentgrupper under de kommande 15 åren. Rapporter om hur arbetet framskrider nationellt ska avläggas i FN:s politiska högnivåforum (HLPF) för hållbar utveckling. Tidsplanen är ännu öppen.

För att ett nationellt handlingsprogram ska kunna utarbetas krävs det information om hurdana utmaningar förverkligandet av de 17 målen och 169 delmålen innebär för Finland och vad vi saknar när det gäller förverkligandet. Beredningen av handlingsprogrammet kräver också en syn på de mål vars uppfyllelse Finland kan vara med och stödja i andra länder (vara föregångare, ligga i framkanten, sprida goda modeller osv.). Utredningen ger en helhetsbild av det utgångsläge där Finland befinner sig i fråga om genomförandet och i synnerhet var i Agenda 2030-målen Finland har störst orsak att driva på. Syftet med utredningen är att möjliggöra en ändamålsenlig tidsplan för åtgärderna och resurserna och fokusering på frågor som är relevanta och viktiga för Finland.

En utredning av utgångsläget utifrån faktauppgifter är till nytta när man inleder genomförandet, för att åtgärderna ska kunna genomföras vid rätt tidpunkt och i rätt ordningsföljd och för att resurser och åtgärder ska kunna inriktas effektivt. Den kunskap som utredningen bidrar med kan utnyttjas även för annan planering och för genomförandet av regeringsprogrammet samt för att skapa en helhetsbild av det finländska samhället och dess utvecklingsriktningar. Utredningen ska dessutom genom uppföljningsindikatorer peka ut eventuella utvecklingsobjekt. Framför allt ska utredningen utgöra ett analytiskt och neutralt kunskapsunderlag vid genomförandet av Agenda 2030, som kommer att väcka stort intresse bland såväl nationella intressentgrupper som andra stater, EU och FN.

I den första delen av utredningen analyseras förvaltningens nuvarande och planerade politiska åtgärder för genomförandet av Agenda 2030. Den aktör som samordnar det nationella genomförandet (SRK) kommer att fråga de olika förvaltningsområdena om bland annat deras åtgärder, strategier och nuvarande metoder för genomförande. Ett sammandrag av förvaltningens åtgärder finns till förfogande för utredaren i slutet av januari 2016. Utredningens andra del utgör en så kallad metaanalys utifrån existerande datamaterial (t.ex. OECD, Eurostat, Findikator osv.). Här utreds det hur Finland klarar sig utifrån detta material och de globala indikatorer (över 100) som ska väljas i en FN-process. Avsikten är att förslaget till globala indikatorer ska godkännas av FN:s statistikkommission i mars 2016, men utkastet till indikatorer kommer att vara tillgängligt redan i december 2015.

Slutprodukten av utredningen blir en analys där man utifrån olika informationskällor ställer upp utmaningarna och möjligheterna för en hållbar utveckling för Finlands del i relation till genomförandet av Agenda 2030 och dess 17/169 mål. I utredningen ges det förslag på de teman, mål och åtgärder där Finland bör ligga i framkanten i fråga om genomförandet, eftersom a) Finland har störst orsak att driva på dem i en internationell jämförelse, b) de är av en eller annan orsak särskilt kritiska för Finlands del eller c) Finland har agerat föredömligt och vi kunde vara till stöd för andra.

Som styrgrupp för utredningen eller som kommenterande expertgrupp föreslås den vetenskapliga expertpanelen för hållbar utveckling.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Projekt 2 och 3 av de grundläggande projekten, det vill säga den nationella planen för det internationella handlingsprogrammet för hållbar utveckling och Finlands utvecklingspolitiska riktlinjer, inbegripet målens beröringspunkter med det världsomspännande programmet för hållbar utveckling

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

I huvudsak sådan information som stöder genomförandet av strategin, inbegripet nulägesanalyser.

7.4.1 På vilket sätt har konceptet för och lagstiftningen om totalförsvaret utvecklats i Nordeuropa?

Belopp: 60 000 €

Tidsplan: 03/2016–08/2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Samhällsberedskapen i Finland förverkligas genom principen om övergripande säkerhet. Begreppet övergripande säkerhet inbegriper också totalförsvaret. Principerna för beredskap inom totalförsvaret beskriver de militära och civila åtgärder som ska trygga statens suveränitet och medborgarnas levnadsmöjligheter och säkerhet med hänsyn till yttre hot som orsakas av andra stater eller påfrestningar.

I enlighet med regeringsprogrammet utarbetas det en försvarsredogörelse, som stakar ut de försvarspolitiska verksamhetslinjerna för upprätthållandet, utvecklingen och tillämpningen av försvarsförmågan. Även konceptet för totalförsvaret granskas som ett led i utvecklandet av försvarsförmågan och bland annat utvecklandet av myndigheters samarbetsmodeller. Till stöd för beredningen behövs det även internationella jämförelser i syfte att identifiera eventuella nya perspektiv och förfaringssätt.

Olika länders koncept är naturligtvis olika och hänger samman med varje enskilt lands säkerhets- och försvarspolitiska lösningar, resurser och lagstiftning. Projektet har som mål att utföra en jämförande analys där man granskar utvecklingen av totalförsvarskonceptet i Sverige, Norge, de baltiska länderna och Polen. I analysen koncentrerar man sig på en granskning av särdragen i ländernas totalförsvarskoncept. Perspektivet begränsas alltså främst till uppgifterna och verksamhetsförutsättningarna för det militära försvaret.

Analysen ska ställa bland annat följande frågor:

- På vilken logik grundar sig verksamhetsmodellen?
- Hurdana samarbetsmodeller har införts?
- Hur har modellen utvecklats, i vilken riktning kommer modellen eventuellt ännu att utvecklas och varför?

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Den försvarspolitiska redogörelsen, uppdateringen av säkerhetsstrategin för samhället

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Bakgrundsbeskrivningar (bl.a. metaanalyser av existerande information), information som stöder utformningen av en strategi inbegripet nulägesanalyser och jämförelser av verksamhetsalternativ.

7.4.2 Vad säger den senaste forskningen i Finland om utvecklingstrenderna i Ryssland och på vilket sätt påverkar utvecklingen Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska ställning och försvarspolitiska frågor?

Belopp: 90 000 €

Tidsplan: 03/2016–08/2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Syftet med den övergripande bedömning som görs inom den Rysslandsforskning som utförs i Finland är att samla in information om Rysslands utvecklingstrender i ett format som stöder beslutsfattandet. Målet med utredningen är att för beslutsfattare och forskare producera en så heltäckande lägesbild som möjligt över Rysslands utveckling och sådana bakgrundsfaktorer som förklarar landets nuvarande situation. Ett annat viktigt mål för utredningen är att stödja lägesbilden av Rysslandsforskningens omfattning i Finland och att peka ut eventuella kritiska områden som har fallit i skugga.

Rysslands världspolitiska ställning har förändrats väsentligt i förhållande till västvärlden, men också i relation till framväxande stater såsom Kina. Utredningen har som mål att utifrån den forskning som har producerats analysera utvecklingen för Rysslands yttre relationer från en linje som var positiv till samarbete till en utrikespolitik som är färgad av fokus på den egna intressesfären och där militärmakt används som en förlängning av normal politik, såsom till exempel i fråga om konflikterna i Ukraina och Syrien.

Den strategiska synen inom Rysslands utrikes- och säkerhetspolitik håller på att genomgå en kraftig förändring. Urvalet av metoder har förutom användning av militärmakt också utökats med hybridkrigföring, kärnvapenhot och rymdprogram. Dessutom har Ryssland kraftigt utvecklat sitt försvar genom upprustningsprogram och stöd till landets försvarsindustri. I utredningen bör det granskas ur ett brett perspektiv vilka konsekvenser denna förändring har för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik samt försvarspolitik.

I utredningen bör man också behandla utvecklingen av Rysslands ekonomi på lång sikt och dess beräknade bärkraft, i synnerhet under trycket från EU:s och USA:s ekonomiska sanktioner och det sjunkande priset på olja. I utredningen bör det också göras en bred bedömning av vilka konsekvenser olika förändringar i fråga om teknik (bl.a. datakommunikation), demografi, folkhälsa, energi och miljö har för nationalekonomin och därigenom för den politiska stabiliteten. Riktlinjerna inom Rysslands interna utveckling bör analyseras i synnerhet vad gäller statsförvaltningens funktion och maktutövning samt hur detta skiljer sig från uppfattningen av en västerländsk demokratisk statsmakt.

Utredningens yttersta mål är att i form av en syntes göra en bedömning av de ovan nämnda utvecklingsriktningarnas konsekvenser för Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska ställning samt försvarspolitiska frågor.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen, den försvarspolitiska redogörelsen.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Den samlade undersökningen ska svara på följande kunskapsbehov:

- a) framsynsinformation och bakgrundsteckning (inklusive metaanalys av befintlig data),
- b) information som stöder genomförandet av strategin inklusive analys av lägesbilden

7.6.1 Hurdan är den politisk-ekonomiska situationen i Arktis särskilt utifrån de teman som Arktiska rådet satt upp för Finlands ordförandeskap (2017–2019)?

Belopp: 180 000 €

Tidsplan: 3/2016–12/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet (2017-19) infaller i ett skede då många frågor om områdets framtid ännu är obesvarade. Det arktiska området undergår snabba förändringar och är under tryck från många motstridiga håll. Klimatförändringen och den tekniska utvecklingen har ökat områdets betydelse på många sätt. Nya sjörutter, områdets energi- och mineralreserver och den ökande turismen har ökat staternas och privata företags intresse för området. Samtidigt har frågor i anslutning till säkerhet, miljö och ursprungsfolk kommit upp på den politiska agendan. Mot bakgrund av dessa frågor finns det ett klart behov av aktuell information och analys.

Målet är å ena sidan att med hjälp av forskning och analyser underlätta beredningen av Finlands ordförandeskap och å andra sidan att med hjälp av aktuella analyser stödja ordförandeskapet i situationer av eventuellt snabbt föränderlig internationell politik. Detta innebär en allmän situationsbedömning och produktion av tematiska och aktuella översikter till stöd för sekretariatet för ordförandeskapet. Analysen ska innehålla såväl bedömningar av den aktuella situationen som analyser av den politisk-ekonomiska situation som kan förutses i den närmaste framtiden.

Under projektets första år (2016) genomförs en rätt omfattande omvärldsanalys som ska stödja beredningen av Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet (beräknad kostnad 80 000 €) och den ska kompletteras under de två följande åren (beräknad kostnad 100 000 €) med frågor som stöder ordförandeskapet och som man kommer överens om med projektets styrgrupp.

I samband med forskningserbudandet förväntas sökanden lämna en redogörelse för vilka metoder den har till sitt förfogande. Särskild uppmärksamhet ägnas åt den utvalda aktörens förmåga att rapportera om sina forskningsresultat snabbt och på ett sätt som är till gott stöd för statsrådets beslutsfattande.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen + utredningen om verkningarna av ett eventuellt Natomedlemskap, försvarsredogörelsen

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Prognosuppgifter och bakgrundsbeskrivningar (bl.a. metaanalyser av existerande information).

7.6.2 Vilka är hindren, instrumenten och incitamenten för att öka produktifieringen, kommersialiseringen, exporten och synligheten när det gäller Finlands arktiska kunnande?

Belopp: 100 000 €

Tidsplan: Det behövs information till stöd för inrättandet av ett center för arktiskt kunnande under 2016. Information behövs också för Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet 2016–2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Det håller på att inrättas ett arktiskt kompetenscentrum i Finland, med vars hjälp man kommer att kunna kommersialisera och produktifiera finländskt kunnande i fråga om kallt klimat samt främja exporten och synligheten när det gäller detta kunnande. Det arktiska kompetenscentret ska särskilt koncentrera sig på vintersjöfart och sjöräddning samt anslutande utbildning, tester och övningsverksamhet, service i specialförhållanden och kommunikation. Inom projektet utreds det vilka juridiska, administrativa och ekonomiska hinder som bromsar den offentliga och privata sektorns åtgärder för att utveckla produktifieringen, kommersialiseringen och exporten av samt främjandet av synligheten för kunnandet. Dessutom utreds de existerande instrument och incitament med vars hjälp de ovan nämnda åtgärderna kan möjliggöras och det skapas nya instrument som stöder beslutsfattandet om produktifieringen, kommersialiseringen och exporten av samt främjandet av synligheten för arktiskt kunnande. Målet med projektet är att existerande finansiering och incitament ska utnyttjas så effektivt som möjligt och att finansieringen, sökandet efter finansiering och beslutsfattandet ska riktas in på de finansieringsinstrument och incitament som ger det bästa resultatet.

Bland annat följande frågor behöver utredas:

- Vilka faktorer hindrar produktifieringen, kommersialiseringen, exporten och synligheten när det gäller finländskt kunnande i fråga om kallt klimat?
- Vilka möjligheter är förknippade med de existerande nationella och internationella finansieringsinstrumenten och incitamenten i fråga om att produktifiera, kommersialisera, exportera och öka synligheten för arktiskt kunnande? Hur bör finansieringsinstrumenten och incitamenten utvecklas?
- Hurdana nya finansieringsinstrument och incitament behövs det?

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringsprogrammets grundläggande projekt Arktiskt kompetenscentrum, Finlands arktiska strategi

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Information som stöder genomförandet av strategin inbegripet nulägesanalyser, jämförelse av verksamhetsalternativ och utvärdering av politiska åtgärder (ex ante)

7.9.1 Inverkar höjningar av ordnings- och dagsböter på trafiksäkerheten?

Belopp: 80 000 €

Tidsplan: 2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Ordningsboten fördubblades i enlighet med regeringsprogrammet den 1 september 2015. Samtidigt höjdes dagsbotens lägsta belopp så att det inte skulle vara lägre än ordningsbotens högsta belopp. Ordningsboten ska höjas igen under 2016 och då höjs även dagsbotens belopp till ungefär det dubbla. Merparten av ordningsböterna föreläggs för trafikförseelser, och i de flesta fall är det fråga om fortkörning. Höjningarna av ordningsboten har alltså betydelse särskilt för trafiksäkerheten.

I undersökningen klarläggs det hurdan inverkan höjningarna av ordningsboten har på fordonens medel- och överhastighet, antalet ordningsböter och därigenom trafiksäkerheten (straffens allmänprevention) samt återfall i brott när det gäller trafikbrott (individualprevention).

De redan genomförda och de planerade höjningarna är kriminalpolitiskt betydelsefulla. Därför är det viktigt att man klarlägger vilken effekt höjningarna har på trafiksäkerheten och trafikbrotten.

Enligt regeringsprogrammet ska behovet att höja ordningsboten granskas på nytt år 2017. Undersökningen är nödvändig för genomförandet av denna utvärdering. Resultaten kan användas också på ett mera allmänt plan inom det kriminalpolitiska beslutsfattandet och trafiksäkerhetsarbetet. Undersökningen ansluter sig till såväl justitieministeriets som kommunikationsministeriets ansvarsområde.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Undersökningen ansluter sig till genomförandet av reformprogrammet för rättsvården. De genomförda och de planerade höjningarna samt den kommande utvärderingen av behovet av höjningar år 2017 grundar sig på regeringsprogrammet.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Utvärdering av politiska åtgärder (ex post).